

वा०रा०

॥ १८ ॥

प्राप्तेति ॥ अनेनरावणवद्योत्तरमेतत्काव्यकरणमितिसूचितं ॥ वाल्मीकिः तद्विषयवासीकृपिरित्यर्थादवगंतव्यं ॥ चरितं तत्प्रतिपादककाव्यं ॥ अर्थवत्स्वन्यलंकारादि प्रशस्तार्थं ॥ आत्मवानितिपाठे अवहितांतःकरणः प्राशस्येमनुप् ॥ आत्मशब्दश्चांतःकरणवाची ॥ १ ॥ चतुर्विंशदिति ॥ चतुर्विंशतिरित्यर्थकश्छांदसः ॥ शतानिति पु ल्लिङ्गोप्येवं ॥ तत्रपंचशतरूपसर्गसंख्या षट्कांडानामेव ॥ श्लोकसंख्यातु सोत्तराणामित्याहुः ॥ कतककृतस्तु उक्तसंख्यापेक्षया षट्त्रिंशत्सर्गसंख्याधिक्यदर्शनात् चतुर्विंशत्सहस्रापेक्षया श्लोकसंख्याया अपि आधिक्यदर्शनाच्च ॥ उत्तरकांडीयसर्गसंख्यानुक्तेश्च प्रक्षिप्तोयं श्लोको न त्वार्षइत्याहुः ॥ २ ॥ कृत्वात्विति ॥ सहशब्दः सहितपरः ॥ भविष्येण सह सहितं विशिष्टं यदुत्तरं तेन सहितमिदं काव्यं ब्रह्मनियोगात्तत्पसादाच्चकृत्वा कोनुप्रभुः समर्थः एतत्प्रयुंजीयात् सभामुपठन् श्रावयेत् सभ्यानितितुचितयामा

प्राप्तराज्यस्य रामस्य वाल्मीकिर्भगवानृषिः ॥ चकार चरितं कृत्स्नं विचित्रपदमर्थवत् ॥ १ ॥ चतुर्विंशत्सहस्राणि श्लोकानामुक्तवानृषिः ॥ तथा सर्गशतान्यंच षट्कांडानितथोत्तरं ॥ २ ॥ कृत्वा तु तन्महाप्राज्ञः स भविष्यं सहोत्तरं ॥ चिंतयामास को न्वेतत्प्रयुंजीयादिति प्रभुः ॥ ३ ॥ तस्य चिंतयमानस्य महर्षेर्भावितात्मनः ॥ अगृहीतांततः पादौ मुनिवैपौ कुशीलवौ ॥ ४ ॥ कुशीलवौ तु धर्मज्ञौ राजपुत्रौ यशस्विनौ ॥ भ्रात रौ स्वरसंपन्नौ ददर्शाश्रमवासिनौ ॥ ५ ॥ स तु मेधाविनौ दृष्ट्वा वेदेषु परिनिष्ठितौ ॥ वेदोपबृंहणार्थाय तावग्राहयत् प्रभुः ॥ ६ ॥

स ॥ सहोत्तरमित्यत्रोत्तरपदार्थस्य स भविष्यमिति विशेषणत्वेऽप्यार्षः समासः भविष्यंच सीता विसर्जनमारभ्येत्येके ॥ तस्याः भूपवेशोत्तरकालिकमिति परे ॥ प्रयुंजीयादिति छांदसं ॥ ३ ॥ तस्येति ॥ भावितात्मनः रामचरितबंधनेन शुद्धचित्तस्य ॥ अगृहीतामिति छांदसं ॥ आवागातारावित्युक्त्वा पादग्रहणं कृतवन्तौ ॥ मुनिवैपौ राजकुमारावप्याश्रम स्थितिवशात्तथाभूतौ ॥ कुशीलवौ कुशलवौ ॥ कुशशब्दस्य कुशीभावः पृषोदरादित्वात् ॥ ४ ॥ कुशीति ॥ ददर्श काव्यग्रहणे योग्यतयाऽपश्यदित्यर्थः ॥ ५ ॥ सत्विति ॥ धीर्धारणावती मेधा ॥ परिनिष्ठितौ जातवेदाध्ययनौ ॥ उपबृंहणं वेदस्य तत्तदर्थतात्पर्यग्रहणं ॥ तद्रूपायार्थाय प्रयोजनाय ॥ अनेन श्रुतितात्पर्यविषयीभूतार्थप्रतिपादकतया प्रामाण्यमस्योपादेयत्वं च सूचितं ॥ ६ ॥

वा०कां०

॥ १८ ॥